

List izhaja
dvakrat na mesec.

Posamezna št. 75 p

Naročnina
mesečno 150 D.Rokopisi se ne
vračajo.Ne frankirana pisma
se ne sprejemajo.

VOJNI INVALID

Poština plačana
v gotovini.Uredništvo in
upravnništvo v
Št. Peterski
vojašnici.**Glasiilo izvršnega odbora udruženja vojnih invalidov, vdov in sirot kraljevine SHS.**

Razmere terjajo zakon.

Naša vsestranska zahteva je vedno, da dobimo enoten in socijalen invalidski zakon. — V vseh pokrajinah naše države povdarjajo tovariši in odbori našega udruženja to največjo potrebo in vodijo solidarne in energične boje za dosego pravega, pravičnega zakona, za vse vojne žrtve naše države.

Kaj pa bomo imeli potem, ko dobimo nov zakon?

Imeli smo vendar že veliko postav in naredb in tudi sedaj imamo začasen invalidski zakon, pa smo kljub vsem določbam od dne do dne v slabšem položaju. To pa zato, ker se sedanji invalidski zakon še v tistem malem kar nam nudi, v polni meri ne upošteva. Sedanji začasn invalidski zakon ima razne neprilike, ki dajejo povod, da se ga različno vpošteva in tolmači in nam ne daje poštene preskrbe.

Ta zakon je skrpucalo različnih pokrajinskih naredb in določb starih zakonov iz poprejšnjih držav, katerim so posamezne pokrajine pripadale, predno so prišle pod našo kraljevino. Takih različnih naredb in zakonov je pri nas zelo veliko. V Sloveniji in Dalmaciji je v veljavnosti še dosti avstrijskih zakonov, v Prekmurju, ki spada tudi pod Slovenijo pa so imeli madžarske zakone, istotako imajo v Hrvaški, Banatu in Bački še madžarske zakone, Bosna ima zopet veliko svojih, Črnagora svoje, Srbija svoje. Tako imamo v državi menda sedem različnih zakonskih podlag za upravo. — Državna uprava je centralizirana, zato ne morejo posamezni odločujoči faktorji v Beogradu zapopasti toliko različnih načinov, po katerih se regulira današnje vprašanje preskrbe vojnih žrtev.

So nekatera vprašanja, ki so zjednačena za celo državo, vendar pa imamo dosti zastarelega v starih zakonih, kar se ne da prilagoditi današnjim razmeram, ne popravi pa se tudi nič. Pokojnine, ki se dajejo po starih zakonih so sramotno nizke in povsod drugačne. Določbe starih zakonov pa se z novimi pobijajo tako, da se ne ve, kaj pravzaprav velja, in se navadno dotično pušča nerešeno. Tako na pr. bi moral invalid - državni uslužbenec, ki po avstrijskem zakonu ne dobiva invalidske pokojnine, dobivati takozvano ranjeniško doklado, ki je pri invalidu-vojaku približno štirikrat večja od pokojnine. Ista pa se je po novih določbah čisto odbila, ter se je vpeljala nova doklada samo za invalide težjih kategorij in vdove pod gotovimi pogoji. Državni nameščenec-invalid teh novih doklad pod nobenim pogojem ne dobiva, tudi če je težki invalid, stare ranjeniške doklade pa tudi ne, ker je odpravljena. Na ta način ne dobiva popolnoma nič. Kako pride navno državni uslužbenec do tega, ker mora svojo skromno plačico pošteno zaslužiti, kakor vsak drugi stan, da mora biti na slabšem kot drugi.

Iz prakse se razvidi še slučaje, ki nekako zapostavljajo in prikrajšujejo vojne žrtve izven Srbije in Črne gore. Sploh prevladuje pri mnogih odločujočih faktorjih volja, obdržati nekaki dvojni sistem preskrbe med tostranskimi in onostranskimi vojnimi žrtvami.

Proti takemu postopanju pa so se izjavile vse vojne žrtve enoglasno in pokazale tudi s tem, ker so se udružile v enotno skupno udruženje, da med njimi ni nobene razlike in se je tudi ne sme delati.

Zato zahtevajo energično čimprejšnjo ureditev vprašanja vojnih žrtev za celo kraljevino enotno, pravično in socijalno, s stalnim invalidskim zakonom.

Vse dosedanje odredbe in zakoni so začasni in se ne vpošteva, ker vprašanje stoji še vedno odprto in kaže na različnih točkah precejšnje nedostatke, ki so za urediti.

Bodoči invalidski zakon mora narediti temu konec in ga bo treba tudi striktno in korektno izvajati.

Danes se dogaja, da ni kreditov, ter se temu ali onemu ne more nuditi vsestranske pomoči, v bodoče pa tega ne bo smelo več biti.

Vsled takih skrbi pa se vlada tako krčevito zviža in brani doprinesiti končno, enotno in pravično regulacijo vprašanja vojnih žrtev. Ako pogledamo našo dolgotrajno borbo za seboj, vidimo, da se gospoda z vsemi sredstvi pomaga, da bi odložila to neprijetno vprašanje v prihodnost.

Socijalno politične razmere v državi pa le ne dopuščajo, da bi se še zavlačevalo, ker taki poskusni eksperimenti preveč škodujejo notranjemu razvoju.

Ravno sedanja vlada je dobila v svoj program dela tudi končno rešitev vprašanja vojnih žrtev. Pričela j razmišljati in poskušati. Računi pa nikakor ne gredo skupaj. Na noben način ni sredstev in se jih ne more dobiti, ker bi se s popolno rešitvijo vprašanja vojnih žrtev v smislu njihovih zahtev preveč obremenili žepi blaženih posedujočih, med katerimi so tudi oni sami.

Odlagati se ne da več, razmere silijo in vprašanje mora priti do prave rešitve.

Pričetek se že vidi. Rešiti se mora, žrtvovati se veliko ne more, ali pa noče, zato se je izdala parola: Preveč je invalidov. Ako hočemo invalidom zasigurati stanu primerno oskrbo, se jih mora precejšnje število reducirati. Najnovejše regulacijsko sredstvo so danes redukcije, ki se izvajajo na vseh straneh, seveda ne tangirajo onih strani, ki bi bile naj-

bolj potrebne. Redukcije drže danes finančno bazo pokoncu, ter izravnavajo tisto, kar bi morali izravnati kapitalisti, ki se pri tem skrivajo za kulisami.

Od uradništva so prešle redukcije sedaj na invalide.

Mogoče so res v nekaterih slučajih pri invalidih potrebne, vendar pa bodo najbrž napravile tudi zlo.

Gotovi procenti so določeni, da morajo odpasti. Pri tem pa se ne bo moglo trditi, da ne bo prizadetih dosti oseb, ki so tudi invalidi, dasi manjši, ker sigurno med invalidi ni 30% simulantov, kolikor se jih misli baje odvračati. Iz vseh predznakov se razvidi, da se resno misli na rešitev invalidskega vprašanja, vendar pa ne v pravem smislu kakor želijo invalidi in druge vojne žrtve.

Zahteve se revidirajo, načrt zakona se popravlja, išče se kritja z redukcijo i. t. d.

Vse to ne kaže nič kaj povoljne rešitve tega najpopularnejšega vprašanja. Prava socijalna rešitev invalidskega vprašanja bo veliko pripomogla k konsolidaciji notranjih razmer v državi. Zato je nujna potreba in tudi dolžnost države, da brez vsakega omahovanja in nadaljnega odlašanja doprinese vojnim žrtvam sorazmerno po njihovi nesposobnosti in potrebi primerno pomoč. Bodoči zakon mora biti trden temelj, ki bo vsaj deloma mogel nuditi nadomestek vsakemu za ono, kar mu je vzela in prizadela bridka vojna.

Ne sme biti samo mrtev kos papirja, temveč vzbujajoči tekst po katerem se bodo udeleževali prava dejanja. Nadejamo se, da se bo to zgodilo, ker dati se mora uteho onim, ki že veliko let nimajo mirnega in pravega življenja na tem svetu.

Revizijski pregled invalidov.

Po petih povojnih letih se je pokazalo, da je med vojnimi invalidi mnogo takih, ki so na nepravilen način prišli do invalidskih uverenj, da imajo čisto majhne neznatne hibe, ali pa sploh niso v vojni službi postali invalidi.

Po mnenju ministrstva za socijalno politiko, se bo dalo z natančno revizijo dognati, koliko je res pravih invalidov, ki jim je treba nuditi državno pomoč.

Velik del pa ne spada med invalide, zato bo treba dotične po temeljiti preiskavi izbaciti. Na ta način se bo število invalidov gotovo toliko skrčilo, da se bo ostalim lahko nudila izdatna pomoč, katero jim sedaj odjedajo neupravičeni.

Po izvidu rešenj je konstatiralo ministrstvo, da se posebno v nekaterih pokrajinah nahaja med invalidi mnogo takih neupravičencev, ki so prišli vmes radi protekcij.

Predno se sprejme nov stalni invalidski zakon, je treba izvršiti natančno revizijo invalidov. Zato je sklenil ministrski svet dne 13. aprila 1923 pod št. 38.652 in določuje tudi čl. 35 zakona o budgetskih dvanajstinah, da se izvrši revizija vseh invalidskih uverenj, po katerih so priznane pokojnine in izvrši potreben pregled invalidov.

V ta namen je izdal minister za socijalno politiko pravilnik z dne 6. VII. t. l., po katerem se morajo obrazovati posebne pregledne komisije, katerih bo deset v celi državi in sicer so v:

- Beogradu za donavsko in potisko div. oblast;
- Kragujevcu za šumadinsko in drinsko div. oblast;
- Nišu za moravsko in timoško div. oblast;
- Skoplju za vardarsko, bitoljsko in kosovsko div. oblast;
- Cetinju za zetsko divizijsko oblast;
- Mostarju za jadransko divizijsko oblast;
- Sarajevu za bosansko in vrbasko div. oblast;

- Osijeku za osješko divizijsko oblast;
- Zagrebu za savsko div. oblast in
- Ljubljani za dravsko div. oblast.

Vsaka komisija sestoji iz štirih članov in sicer vojaškega in civilnega zdravnika, pravnikar ter višjega oficirja-invalida.

Glede zadnjega ne omenja pravilnik, da mora biti zastopnik udruženja, vsled česar je središnji odbor odločno protestiral pri ministru za socijalno politiko. Najbrže se bo stvar v ugodnem smislu rešila in bo naš zastopnik imenovan kot peti član komisije.

Komisije bodo morale izvršiti najprvo pregled vseh uverenj in rešenj o pokojninah, ter bodo izbrale v poštev prihajajoče invalide. Baje se bo oziralo samo na boleznin in nestalne hibe. Oni brez rok in nog in stalno pohabljeni menda sploh ne pridejo v poštev za pregled.

Komisije bodo izdelale spisek vseh onih, ki neopravičeno prejemajo pokojnine, katerim se bodo seveda takoj tudi ustavile in predmet izročile ministrstvu za socijalno politiko, ki bo postopalo po čl. 35 zakona o budgetskih dvanajstinah.

Za one pa, ki upravičeno prejemajo pokojnino, bo izdal minister nalog finančnim upravam, da se jim pokojnine naprej izplačujejo in bodo dobili za to potrebne legitimacije. Predsednik komisije bo najstarejši član po činu ali po plači. Komisije bodo poslovale vsaki dan tudi o praznikih. Odločevale bodo z večino glasov; v slučaju enakosti glasov pa bo odločeval predsednik.

One komisije, ki bodo poslovale samo za eno divizijsko oblast (kakoršna bo ljubljanska. Op. ur.) morajo končno delo izvršiti tekom treh mesecev, druge pa tekom šestih mesecev.

Komisije bodo imele lastne pisarniške prostore in potrebno administrativno osebje. Člani komisije in pomožna osebje bodo prejemali posebne dnevnice. Dotični invalidi, kateri bodo pozvani k pregledu bod imeli enkratno brezplačno vožnjo za tja in nazaj. Po državnih železnicah

grede vozni stroški na račun min. saobračaja, po privatnih železnicah pa jih plača po računu ministrstvo za socialno politiko.

Z ožimi, ki ne bodo sledili pozivu komisije, bo postopalo ministrstvo soc. politike tako, da pregleda upravičenost in postopa po čl. 35 zakona o dvanajstih. Komisije bodo vodile delovne protokole in vsakih 15 dni poročale ministrstvu socialne politike o izvršenem delu. Posebej bodo poročale o aktivnih oficirjih.

Začetek poslovanja odredi minister za socialno politiko.

V kratkem bomo toraj videli v kakem načinu se namerava izvesti redukcija.

Faktično, da imamo tudi v Sloveniji nekoliko takih ljudi, ki so na nepravilni način prišli med vojne invalide in jih bo treba reducirati. To smo že večkrat poudarjali in je udruženje dobivalo tudi vedno take ustmene in pismene pritožbe. Sedaj bo čas, da se dotični iztrebijo.

Najenergičneje bomo pa morali protestirati proti eventualnim krivičnim nastopom, ki se znajo najbrž pojaviti.

Zato že danes protestiramo, da ni v komisiji oficijelnega zastopnika udruženja, ki se mora na vsak način vpoštevati in izposlovati. Treba je, da ščiti dotični interese invalidov, ki jih najbolje pozna.

Lokali za trafike.

+ Uradni list pokrajinske uprave za Slovenijo št. 64 od 13. julija t. l. prinaša objavo vseh nezaičenih trafik iz Slovenije, katere je našla komisija pri invalidskem odseku v Ljubljani, da so za oddati vojnim žrtvam. S tem je sicer nastala možnost, preskrbeti nekoliko eksistence invalidom, toda udeleževati so ne bo mogla, ker jo zastavlja druga zapreka tako, da mogoče ta razpis ne bo mogel nič koristiti vojnim žrtvam. Ta zapreka je pomanjkanje lokalov za prodajo tobaka.

Ne samo, da lokalov splošno pomanjkuje, marveč jih doseganji imejitelji, katerim se maloprodaje odvzamejo, nočejo več dati na razpolago novim prodajalcem, vojnim žrtvam.

Stanovanjske oblasti se ne brigajo za zaseženje lokalov, tako, da vojne žrtve, četudi se zanimajo za posamezne trafike, ne morejo zaprositi zanje, brez izkazila, da imajo potrebne lokale.

onemogočujejo njegovo izvedbo po invalidskem za-

Zato razpis ne bo dosegel svojega namena, ker konu stanovanjske razmere. Naša podružnica v Celju je v tem oziru odločno protestirala, in navedla veliko konkretnih slučajev, ter zahtevala energično intervencijo in eventualni protestni shod.

Zato naprošamo ministrstvo, da blagovoli nekaj ukreniti, da se po stanovanjskih predpisih zamore potom pristojnih stanovanjskih oblasti, dotične trafikantske lokale odpovedati in zaseči v prid vojnim žrtvam, katere prosijo za trafike.

Sedajni trafikanti, trgovci in posestniki nočejo oddati lokalov vojnim žrtvam zgolj iz mržnje, ker se jim trafike odvzamejo in so upravičene za nje le

PODLISTEK.

Iv. Vučk:

Moja pot na kongres invalidov.

Vrvi in verige so popustile. Voda se je zapečila in postala kot mleko. Parnik »Kosovo« pa se je odmikal od obale.

To je trenutek, ko vsi na ladji in ostali na pomolu mahajo v pozdrav s klobuki, robci, rokami, ne odgovarjaje si, zakaj pravzaprav in k čemu. Saj vendar že čez dva, tri dni se ravno isti parnik vrne in z njim vsi oni — ako hočejo — ki so se odpeljali.

Ali navada je taka in treba se je držati... zato pa smo mahali tudi mi. Komu sicer, ne vem, morda tolsti natakariči v vinotoču, morda zagorelima gospodičnima v prosojnih oblekah... morda celo stari branjevki s pomarančami. Saj je vseeno, komu, ker odgovarjali so vsi, tolsta natakariča, mladi gospodični, stara branjevka... še policaj je privzdignil svojo kapo...

Vedno manjši so postajali ljudje na obrežju, kakor mravljinici so se zdeli naposled, dokler se ni vse razblinilo v eno maso. Parobrod pa je drsel po morski gladini, kakor sani po gladkem snegu in njegov vijak je bičal morje, besno, kakor vrag, da se je penilo...

vojne žrtve. Obenem pa opozarjamo ministrstvo še na drugo okoliščino, ki znatno ovira vojne žrtve glede trafik.

Finančne blagajne v Sloveniji nimajo potrebne kredita za izdajanje brezobrestnih posojil po invalidskem zakonu.

Na invalidskem odseku ležijo kupi prošenj, ki se ne rešijo.

Ministrstvo naj blagovoli nakazati takoj potreben izdaten kredit za brezobrestna posojila.

Naše gibanje.

Iz pisarne izvršnega odbora. Podružnice se opozarjajo, da vselej ako mislijo komu izdati enkratno podporo iz podružnične blagajne odstopijo predlog poprej izvršnemu odboru v odobrenje. Le nujni slučajji, ako preti kaka nevarnost ali v smrtnih slučajjih, se sme izdati podpora proti naknadnemu potrdilu izvršnega odbora. Dalje se opozarja, da ni treba sprejemati in predlagati prošenj za doklade k pokojnini onih invalidov, ki nimajo vsaj 50 odstotkov delanezmožnosti, ker so take prošnje po zakonu brezpredmetne in dajejo samo delo. — Prošnje v vseh zadevah na izvršni odbor naj bodo tako spisane, da ne bo po več zadev ali predmetov navedenih v eni prošnji, ker se potem prošnja ne more na različna oblastva odstopati. Napravi naj se za vsako zadevo posebna vloga.

Dramatični odsek. Izrazile so se želje, da se dramatični odsek ljubljanske podružnice zopet oživi in spopolni. V ta namen se vabijo vsi tovariši in prijatelji igre, ki imajo za to veselje in zanimanje, da se zglase dne 3. avgusta t. l. ob 8. uri zvečer v pisarni ljubljanskega poverjeništvu, kjer se pogovore o bodočem delovanju.

Tožba proti odgovornemu uredniku. Na podlagi preiskave izvršene pri deželnem sodišču proti našemu odgovornemu uredniku tov. Belincu, je sedaj državni pravdnik vžil tožbo po § 104 s. k. z. radi člankov svoj čas naperjenih napram g. dr. Goršiču. Zadevo poročamo brez pripomb, ker ima vsak tovariš že itak svoj vpogled v celo stvar.

Vlaganje prošenj. Za pokojnino in dodatke kadar se prosi, naj se vselej navede v prošnji številka likvidacijskega listka (poštnega odrezka). Pri

Brez denarja ni mogoče nabaviti zaloga in drugih potrebščin in je to tudi velik razlog, ki ovira sprejemanje trafik in preskrbo invalidov v tem smislu.

To se je poročalo ministrstvu za socialno politiko, invalidskemu odseku in središnjem odboru, da izvrše nujne korake v svrhu preprečenja nevezdržnih razmer in omogočenja izvedbe razpisa po zakonu.

vseh drugih prošnjah, ki se vlagajo na invalidski odsek, naj se pa navede številka invalidskega uverenja ali začasne objave. To velja za invalide. — Vdove pa, kadar prosijo za pokojnino ali dodatke, naj navedejo vselej številko poštnega odrezka, na katerega prejemaajo pokojnino. Uverenji ali začasni objav ne smejo invalidi nikdar iz rok pustiti. Tudi občinam, žandarmerijam, invalidskemu odseku in sploh nobenemu oblastvu se ne smejo prilagati v originalu, temveč k večjemu v prepisu.

Popisnice in fotografije. Posamezne podružnice imajo za izpolniti še precej popisnic. Zato se poziva vse članstvo, da agitira in pomaga podružnicam, da bodo mogle popisati še vse dotične zamudnike. Vsak naj vpraša svojega tovariša ali tovarišico, ako je že bil pri popisu v svoji podružnici. Kdor še ni bil, naj se ga takoj napoti k popisu. Podružnice naj vse dotične povabijo pismenim potom.

Vsak naš član naj si tudi preskrbi lično fotografijo, ki naj ima obliko dolgosti 9 cm in širskosti 6 cm in naj bo na mehkem papirju. Mogoče se da slika tudi izločiti od trdega kartona in bo tudi dobra.

Fotografije naj se prinesejo podružnicam, ki jih zbirajo in napišejo zadaj na vsako ime, priimek in bivališče lastnika. Rabile se bodo nujno za legitimacije, katere bodo dobili vsi člani. Legitimacije so že pripravljene in se bodo pričele v kratkem izdajati.

Tovariši in tovarišice, držite se točno, da ne zaostaja delo.

Razgled po svetu in domovini.

Trgovska pogodba s Poljsko stopila v veljavo. Te dni je podpisal kralj Aleksander trgovsko pogodbo Jugoslavije s Poljsko. S tem je pogodba stopila v veljavo.

Izročitev luke Baroša, Delte in Banchina zahteva naša vlada od Italije in striktno izpolnitev Rapalske pogodbe. Italija pa se zvija in spletkari.

Novi bankovci. Upravni svet Narodne banke da v kratkem v sporazumu s finančnim ministrom v promet nove novčanice po 10, 100 in 100 Din. V zameno pa bo vzel iz obtoka del bankovcev stare emisije v isti množini.

Špijonska afera v Zagrebu je senzacija, ki razburja duhove v tem času. Vrše se aretacije in preiskave. Kako se stvar konča, bomo poročali.

Solnce se je skrilo za meglo, na desno nas je gledalo visoko obrežje Čresa, ki je sedaj v Italiji, na levo pa Krk, ki je v Jugoslaviji.

Mi smo pa pluli med obema, po malem Kvarneru. Daleč tam se je videla Reka in mnogi so nastavili daljnogled na njo, kakor nekoč Mojzes (ali on brez daljnogleda) na obljubljeno deželo.

»Ni naša več, tista Reka«, je rekel nekdo iz potnikov.

»Ni, a bo« je odgovoril junaško drug.

»Za ceno krvi, da.«

»Za ceno naše krvi,« se je udaril junak na prsi.

Ogledal sem si ga. Rojen je bil mož-junak, zlata verižica mu je krasila velik trebuh in prstan z brilantom na roki je blesketal.

V zamišljenem pogledu nekega invalida sem čital zasmeh:

»Ti...?! Verižil boš s krvjo, kakor sedaj in govoril o domovini na varnem, kakor sedaj. To je tvoje junaštvo!«

Parobrod pa je plul naprej, vedno naprej. Reka je izginila. Naj izgine. Če je niso vedeli očuvati državi tisti, ki jim je bilo to naloženo in kateri bi imeli od tega korist, naj izgine. — Jaz sem bil lačen prej, ko je bila naša, pa sem lačen sedaj, ko ni naša.

Mnogi potniki ljubijo po večerih na parobrodu sanjariti. Jaz pa sem si takega sanjarjenja — sam. Vodo vidiš, nebo, in pa konture

Zopet plebiscit. Govori se, da so poslale številne občine porenskih dežel evropskim vladam spomenico, s katero se zahteva pod vodstvom Lige naradov plebiscit za odcepitev renskih pokrajin od Nemčije v svrhu, da bi se izbeglo revolucionarnim pokretom.

— **Cirkuška karijera carske hčere.** Westminister Gazette poroča, da nastopa najmlajša hči Aleksandra II. Romanova, Katarina Jurevska v nekem londonskem virijeteju, kjer nastopa z dresiranimi živalmi.

— **Žrtve neznosne vročine.** Pretekli teden je po uradnih podatkih umrlo v Holandiji 250 ljudi. Na Dunaju je doslej registriranih 76 slučajev solničarice. Radi deformacije tračnic vsled velike tem-

obrežja ter svetlikajoče se v dalji svetilnike, ki so ugašali in se zopet prižigali, kakor šibice kadilca... To naj bo predmet sanjarij?... — Bežite no... Z dekletom, da... a kje ga sedaj vzameš na ladji, če ga nisi že prej vzel seboj?! Sicer so tudi dekleta na ladji, ali nad njimi čuvajo oči mamice, nad ženami možje, nad ljubimci ljubimci... In tako za take ki si niso tega blaga poskrbeli poprej, ni nič.

Sicer pa... ni tudi to reč za invalida.

Ne trdim s tem, da ne ljubim pogledati, če je kaj mikavnega. In bilo je. Dve sta bili. Ena je govorila nemško. Da pa je znala tudi hrvatski sem slišal drugi dan. Visoka je bila, priprosto, a s šikom oblečena, vzbočenih lepih prudi. Videl sem, da smo vsi radi pogledovali tiste vzbočene prudi, zametavaje besede svetega pisma:

»Vsak, kdor s poželenjem pogleda na ženo drugega, greši z njo...«

Zdi se mi, da nisem grešil, gotovo pa je, da ne drug dan, ko sem jo zopet videl. Čez noč so splahnile vzbočene prsi. Čudno. Ena sama noč, pa takšna sprememba. Zakaj laže ženska, četudi samo za trenutek, če pa sama ne vzdrži svoji laži?!...

Na drugo lepoticu so me opozorili vzdihni nekega potnika.

»Danes prvič vidim vsaj eno lepo žensko.« Ozrl sem se.

perature je brzovlak pri Portateliere v Franciji skočil iz tira. Dva potnika sta bila ubita, mnogo pa ranjenih.

Markov protokol, ki so ga objavili vsi časopisi je naredil veliko hrupa, smeha in šale. Ta protokol je nekaka pogodba med Radičevci, Radikalci, SLS in Spahovci. Sedaj je postal le kos papirja.

Velika eksplozija v Kragujevcu se je izvršila 15. t. m. Eksplozirala je municija v skladiščih pirotehničnih zavodov in tovarnah za municijo, ki stoje v bližini mesta. Eksplozija je prehajala iz enega skladišča v drugega ter so trajale detonacije od 3. ure popoldan do 6. ure zvečer. Mesto je pokril gost dim. Po zraku so leteli kosci granat, a tudi cele granate. Hiše v bližini skladišč so se porušile, po vseh oknih so popokale šipe. Granate so padale tudi po ulicah. Najhujšo detonacijo so povzročile tri morske mine, težke po 150 kg. Človeških žrtev ni bilo. Materijalna škoda je ogromna. Tako je prišel za Bitoljem Kragujevac.

Novo volitve v novembru mesecu. Belgrajska »Pravda« piše, da se govori v parlamentarnih krogih o novih volitvah v državni zbor, ki bi se naj vršle v novembru.

Največja radiografska postaja v naši državi bo zgrajena letos v Črni gori na obali Morače pri »Kruševcu«. Potrebni material se nabavi na račun reparacij iz Nemčije.

Zvišanje poštnih pristojbin v inozemstvo. Ministrstvo za pošto in brzojav je sklenilo, da se s 1. avgustom povišajo mednarodne pisemske pristojbine in sicer za pisma v inozemstvo od 2 na 3 dinarje, za dopisnice pa od 1 na 1,50 din.

Belgijski konzulat v Ljubljani se nahaja v pisarni Ljubljanskega veleposelnika ob Gosposvetki cesti.

Znižane cene beograjski občinski moki. Beograjska občina prodaja prebivasltnu moko in je sedaj sklenila znižati ceno »nularec« na 6 dinarjev, krušni moki pa na 4,90 dinarjev za kilogram. V Ljubljani moka ni tako poceni.

Odlikovanje. Kapetan E. Jurišić, predsednik splitskega odbora invalidskega združenja je za zaslug pri osvoboditvi Medjimurja in Prekmurja odlikovan s častno kolajno »za rat Oslobodjenja i Ujedinjenja«. Čestitamo!

Stavka rudarjev. V Trbovljah in v vseh ostalih revirjih so stopili rudarji v stavko. Družba ni ugodila njih skromnim zahtevam in zato so stopili v stavko. Rudarji drže strogo disciplino ter se bo tudi prepoved alkohola strogo držala.

Posledice zadnjega neurja. Malone v vseh krajih Slovenije je povzročilo zadnje neurje po poljih, travnikih in gozdovih veliko škodo. V Mirni peči na Dolenjskem je v četrtek popoldne med nevihto padala tudi debela toča. Vihar je bil tako silen, da je podrl mnogo kozolcev, lomil veje in razkrival strehe. Toča, debela kot otroška pest, je v nekaj minutah uničila ves pridelek. Takega viharja in toče ljudje že dolgo ne pomnijo. Škoda je ogromna in občutna tembolj, ker ljudje še niso pospravili žita. Pomoč je nujno potrebna. Po poročilih iz Celja, so trpeli tamkaj posebno Svetina in kraji v gornjesavinski dolini. Mnogo poljskih pridelkov je popolnoma uničenih, znatno so po-

škodovani ponekod tudi vinogradi. Vsled deževja potoki in reke zopet naraščajo in nastane prav lahko večja povodenj. — Na Mali Planini nad Kamnikom je strela ubila 6 goved n 2 svinji. — Okoli Paker, Limbuša in Ruš pri Mariboru je uničena koruza, oves in drugo žito, pa tudi vinogradi. Na kolodvorih je vihar premikal vagona.

Umor v Ljutomeru. Ženo ruskega inženirja in njenega triletnega sinčka je umoril, kakor vse kaže, njegov sluga. Otroka je ta zver obesila na otroško posteljo.

Vspreh žetve v Vojvodini izpada zelo dobro. V Bački pride 12 met. stotov pšenice na jutro, a v Banatu 8—9. Pšenica je zelo dobra in tehta 70 do 80 kg.

V št. Rupertu pri Velikovu so dobili Slovenci ljudsko šolo. To je prva slovenska šola Koroških Slovencev in še za to se je moralo dolgo moledovati.

Kako je bil ubit Stambolijski. »Zora« piše sledeče: Stambolijski se je bil zabarikadiral v svoji vili v Slavovici, obdan od 500 svojih vojakov. Stambolijskega je rešil duhovnik, ki ga je skrtil v gozdu pod listjem in praprotjo. Oficirji pa so duhovnika prijeli in ga pod strašnimi mukami prisilili, da je povedal skrivališče. Duhovnika so potem zadušili, Stambolijskega pa ubili s puškinimi krogli. Telo so pa razrezali in vrgli v Marico.

Izpraznitev Carigrada. Vrhovni poveljnik zavezniških okupacijskih čet general Harrington in poveljnik turške vojske Edin paša sta določila sporazumno načrt za izpraznitev Carigrada in morskih ožin od strani zaveznikov. Edin paša je dal garancije, da ne pride povodom izpraznitve do nikakega incidenta.

Umor mehikanskega generala Ville. Kakor kakor poroča »Havas« iz Meksike, je bil general Villa, bivši predsednik republike, nedavno umorjen. Umoril ga je njegov tajnik, ki so ga pozneje Vilovo pristaši linčali. Došlo je nato do krvavih spopadov med obema strankama, v katerih je bilo 100 umorjenih, oziroma ranjenih.

Mirovna pogodba med Turčijo in zavezniki je bila podpisana 24. julija 1923 v Lausanni.

Angleško delavstvo je po svojem voditelju Macdonaldu v zadnji zbornici podalo predlog za razorožitev. Ta predlog je bil odklonjen z 286 proti 169 glasovom.

Princezinja Margareta Hohenlohe-Oehringen je bila zaradi podpiranja veleizdaje in krive prisege obsojena na šest mesecev zapora.

Mussolini diktira. Na njegov diktat je sprejela zbornica nov volilni zakon. Parlament ga je sprejel, ker tako hoče Mussolini. S tem volilnim zakonom si je zagotovil povsod fašistovsko večino. In tako bo v bodoče italijanski parlament, izvoljen v nasilju, fašistovski. Če se mu le ne zgodi tako, kakor Stambolijskemu. Tudi on je imel v parlamentu večino.

Znižanje delovnega časa v Ameriki. Predsednik jeklenega trusta Bary je zjavil, da bodo po vseh jeklnah v šestih tednih znižali delovni čas od 12 na 8 ur.

Velik požar v ameriškem rudokopu. V rudokopu Mace je nastal velik požar, ki je napravil

nad milijon dolarjev škode. 1200 oseb je brez strehe.

Zračni promet Monakovo - Dunaj - Budimpešta se je odprl te dni. Prvi zrakoplov je odletel iz Monakova ob 9. in pristal na Dunaju ob 11. Ob 12. je nadaljeval svojo pot v Budimpešto.

Fašisti proti popolarom. V Monzi so fašisti napadli popolarsko tiskarno in uničili vse stroje. Blažena Italija.

Delo in plačilo nemških in angleških delavcev. Po računih, ki jih objavlja »Westminster Gazette«, dela delavec v Nemčiji za funt margarina 5 ur, za funt kruha 1—2 uri, za funt govedine 4 ure 20 minut in za eno obleko 7 tednov. Delavec v Angliji pa dela za funt margarina 20 minut, za funt kruha 15 minut, za funt govedine 1 uro 15 minut, za eno obleko 1 teden in pet dni.

Železniške tarife v Nemčiji se zvišajo s 1. avgustom za 1. in 2. razred za 300, za 3 in 4. razred 250, za tovarne vlake pa za 150%.

Dviganje »Lusitanije«. Začeli so dvigati potopljeni parnik »Lusitanija«. Upajo rešiti vsaj zlato, ki se nahaja na njem.

Razno.

Kako se štiti trafikante? V pripomoč raznim izdatkom, katerih se vlada brani, je začela danes iskati virov pri invalidih, kateri naj bi sami krili svoje potrebe. Kot prvo sredstvo za to so invalidi-trafficanti, katerim jemlje 1% zaslužka od prodaje tobaka tako, da jim bo ostalo le še 5%. »Jutranje Novosti« poročajo, da pripade ta 1% v prid invalidov. Toraj sedaj ko so pred kratkim prišle trafike večinoma v roke invalidov, ker so jih morali zapustiti po večini dobro situirani trgovci in drugi, sedaj pa tak strateški atentat. Sedanje prodajalce invalide se lahko malo prikrajša, ker se ne morejo braniti. Ali misli monopolna uprava, da reveži drugače žive ter niso več pravi člani človeške družbe? Oni naj se zadovoljijo z drobtinami, ki padajo gospodi raz mize. Kaj takega je mogoče pri morednih vladinoveh? Da bi gospoda znala še pojasniti kako naj živi invalid-trafficant z veččlansko družino posebno na deželi, malih mestih in trgih, kjer ni prometa, s 5% dobička. Kako pa tam, kjer jih je po več udeleženi pri eni trafiki? Namesto, da bi se pri tej draginji, ki vedno raste, dobiček zvišal, se ga pa še jemlje. Res lepi napredni pojmi. Vlada bi lahko našla sredstev za invalide drugod, ako bi imela količkaj dobre volje pomagati.

Čemu treba toliko koritov, zakaj bi se ne združilo več ministrstev v eno, kar je še v večjih in naprednejših državah. Prejšnja Avstrija, veliko večja od Jugoslavije, je imela na primer finančno in poštno ministrstvo skupaj. Za izenačenje zakonov bi po mojem mnenju zadostoval strokovnjak s par uradniki v notranjem ministrstvu.

Na tak način reducirana korita, bi bila velika olajšava za državno blagajno. Plače ministrov pa naj se znižajo. Čemu tolikokrat po 20.000 Din na mesec, ako mora invalid z družino živeti s 300 K na mesec. Vdovam in sirotam pa se dajejo samo male napolitine po 10 K na mesec. Kam gredo invalidski davki? Ali so samo za invalide ali tudi

Ne daleč od mene je sedela dama in govorila z možem. Ali s svojim, ali s tujim, kdo bi kontroliral. Prstanov na rokah, zakonskih namreč, nisem videl, a to tudi ni noben dokaz »za« ali »proti«. Saj ga tudi jaz nisem imel in vendar sem oženjen.

Pa kaj mi vse to mar? Zanimalo me je le, ali je res lepotica. Živordeče ustnice so mi povedale, da se taka barva kupi v trgovinah za kosmetiko. Lepe noge — te so bile v resnici mikavne — v vodenobarvnih nogavicah, so se videle nad kolena, kjer so se zhibale v tanke, razdražljive gube. Njena frizura je bila, kakor frizura profesorja-učenjaka.

Poslušam.

Govorita francoski.

Pregledovala sta jedilni list in izbirala jedila z resnično francosko blasiranostjo. Vmes sta pa pila limonado. Mož dame je lomil nemščino, a natakari, ki je potrpežljivo stal zraven očitno tistega loma ni razumel. Morala je poseči vmes dama in ko je zagovorila, nisem vedel, ali je francozinja ali berlinka. Ko sem videl njene, sicer polnoštevilne in enakomerne zobe, ki so jih pokazale najbrž v ljubezni utrjene ustnice, se mi je zazdelo, da gledam lobanjo smrti.

Z očmi sem poiskal človeka, ki je malo prej tako navdušeno-oboževalno vzdihnil:

»Danes prvič vidim vsaj eno lepo žensko«.

»Povčl...«

Potisnil sem klobuk na glavo, da mi ga večerni veter ne odnese in se podal v kajuto.

»Kedaj pridemo v Šibenik«, sem vprašal mimogrede.

»Jutri ob pol sedmih«.

»Hvala!«

Čas imam, da se naspim...

Ali bilo je že ob šestih zjutraj, ko je debeli glas parobroda naznanjal, da plovemo v šibeniško luko.

Kar skočil sem v hlače in za trenutnih nato sem bil tudi že na krovu. Pravkar smo pluli mimo trdnjave sv. Nikole iz XVI. stoletja, ki je sezidana na podvodnem otoku. Branila je vhod Turkom v Šibenik. Na trdnjavi stoji zmagovalno beneški kriljati lev. Sedaj je na trdnjavi radio-stanica.

Brega se zožujeta in sta tik pred vhodom v luko tako ozka, da lahko vrže človek z enega brega na drugega kamen. Tu so čez potegnili vrvi, kar je bila druga varnostna odredba proti sovražniku. Na pravem bregu te ožine je v skalo vsekana kapelica. Z daljnogledom se skozi vrata in okna vidi oltar in starinske sohe svetnikov.

Ko smo prepluli ožino, se nam lje odprl pogled na Šibenik. Od vznožja, tik od morja se vzpenjajo hiše po bregu, ki je, kakor vse obrežje Dalmacije, ves kamnit. Najvišje stoji trdnjava iz XV. stoletja, napolj razrušena od Tur-

kov. Od mesta k trdnjavi so skalovite kaskade. Malo na levo, nekoliko nižje je Kastel-grad, zidan, kot da je izrastel iz skale.

Ladja pristaja. Vežejo jo z vrvmi k stebrom, voda pa se peni, kakor mleko.

»Kako dolgo se mudimo v Šibeniku«.

»Eno uro«.

Pogledam na uro. Pol sedmih. Torej ob pol osmih moram biti tu.

S temi mislimi sem stopil na pomol in prvo, kar je, sem šel gledat rudečkasto rudo, ki jo kopljejo kakšne pol ure od Šibenika in privražajo sem na /ozkotirni železnici. Ogromna ladja pa požira nakopičeno rudo v ogromen trebuh, ki vsebuje najmanj 15 vagonov. Iz te rude se dela aluminij.

Dasi je šele pol sedmih, delavci se že pote.

»Koliko ur delate«, vprašam.

»Ne štejem ur«.

»A kako pa štejete?«

»Po dinarih. 4 dinarje na uro zaslužimo. In obed po vrhu«.

»Delate v akord?«

»V akord. Dve zmeni. Noč in dan.«

Delajo torej 12 ur. O osemurniku ni govora.

Drugi delavci pa delajo za 25 Din na dan ali 100 kron. Pa sem se spomnil samega sebe. Jaz se pa peljem in nič ne delam, pa imam 100 Din da dan.

(Dalje prihodnjič.)

za plače tolikih direktorjev, sekretarjev in drugih uradnikov, ki že 5 let niso uredili invalidskega vprašanja.

Ako se bo vlada držala našega principa, ji ne bo treba jemati dohodke ubogim invalidom — trafikantom. Peter Maroh.

Hitro poslovanje davčnega urada Varaždin. Vojni vdovi Mariji Leskovar je Pokr. uprava v Zagrebu aprila 1921 nakazala potom davčnega urada v Varaždinu mirovino. Vdova je lakoj na zahtevo poslala zahtevano predpisano pobotnico, denarja pa kljub neštetim njenim prošnjam, ter prošnjam občine Tržič in invalidskega združenja še danes ni. Po preteku dveh let se je vdova pritožila na Pokr. upravo v Ljubljano in v Zagreb in dobila odgovor, da za nazaj »Nema kredita v budžetu«. Davčni urad jo je pozval, da pošlje zopet pobotnico. Kam pa je prva pobotnica izginila? Vdova je poslala vnovič pobotnico, toda kljub nadaljnjim prošnjam ni odgovora in ne denarja. Zanimivo bi bilo vedeti, kaj je pravzaprav s podporo omenjene vdove. Vsekakor je škandalozno, da se pokrajinska uprava ne pobriga pri ministru za socijalno politiko, da bi imenovana dobila pokojnino ter pri finančnem ministru, da pozove davčni urad Varaždin, da izplačuje redno pokojnino in vsaj odgovarja na dopise.

Preminul je pretekli teden član podružnice v Kranju tovariš Franc Kokalj iz Predoselj št. 98, v 36 letu starosti. On je bil med prvimi invalidi, ki so bili poslani v zdravljenje na Golnik. Toda bilo je že prepozno, bolezen se je slabšala in življenje je šlo h kraju. Šel je domov k svojemu očetu, bratom in sestram ter po dolgi boleznini v rojstni hiši za večno zaspal. Bil je v vjetništvu v Rusiji, kjer si je vedno vroče želel domačih. Edina želja se mu je spoznala, da truplo v zemlji domači leži. — Naj počiva v miru.

Neopravičene pridelitve. Dogaja se v velikih slučajih, da dobivajo vojni invalidi obvestila od pristojnih občin, da so prideljeni v vojno službo k različnim jedinicam polkov. Take pridelitve so povsem neopravičene, izvzemši mogoče pri oficirjih in nekaterih, ki vodijo administrativne posle. Telesno nesposoben, vpokojen vojak pa vendar ne more biti več borec. V takih slučajih naj se invalidi obračajo z invalidskimi uverenji na občine, katere naj poročajo uradno na vojne okruge. Vojni okrug potem dotičnega izbriše, ker se to dogodi samo vsled netočne evidence in poročila, ki ga najbrž podajo občine.

Preskrba invalidov v Angliji. Po statistiki ima Anglija v državni oskrbi 52.000 vojnih invalidov, za katere izda vsako leto po 50 milijonov funtov. Vsega skupaj je izdanega po končani vojni za preskrbo invalidov 500 milijonov funtov. Ako primerjamo, vidimo, da je preskrba drugačna kot pri nas.

Serum proti raku. V zdravniških krogih vzbujajo veliko pozornost poročila dr. Kotzenberga in dr. Deutschmanna, dveh hamburških zdravnikov, o serumu proti raku, ki sta ga ta dva zdravnika skupno odkrila. O novem zdravilu proti raku je povedal dr. Kotzenberg v hamburškem zdravniškem društvu sledeče: Novi serum je plod ideje dr. Deutschmanna, katera sloni na dejstvu, da hitro rastoče stanice v živalski krvi ustvarjajo obrambne snovi, ki uplivajo na rast hudih uljes. Na podlagi te ideje sva konstruirala serum, ki je v dosedaj opazovanih 100 slučajih učinkoval, namreč zadrževal rast tvorov. V zadnjem času pa sva dosegla posebno metodo doziranja celo ozdravljenje v kliničnem smislu. Serum sva najprej le vbrizgavala; to terapijo pa sva mogla izvajati le nekaj tednov, ker so vsled vpliva beljakovine nastopila težka zastrupljenja, ki so onemogočila nadaljnje zdravljenje na ta način. Letošnje pomlad pa sva pričela dajati pacientom serum, da so ga uživali kakor druga živila; beljak se v želodcu uniči, ostale snovi pa ohranijo svojo zdravilno moč. Ta način zdravljenja ima zaznamovati mnogo večje uspehe. Že v nekaj tednih sva namreč opazila, da rakova uljesa (čvor) naravnost razpada, in sva tudi v zelo težkih slučajih (pri raku na maternici ali pri raku na žolčnem mehuru) konstatirala izredne zdravilne uspehe.

Naša dosedanja izkustva nam kažejo, da serum, zavžit v malih dozah, preprečuje rast čvorov, večje doze pa vplivajo nanje razkrajajoče. Pri globoko skritej notranjem raku, čigar razkrajajoče snovi se ne morejo izločiti in odstraniti in pri katerem se smejo radi strupenega učinka razkrajajočih snovi jemati le male količine seruma, je v svrhu pospeševanja lečenja potrebno, da se uljesa če le mogoče odpravijo operativnim potom in se istočasno prične s serumovim lečenjem.

Iz zvajanj dr. Kotzenberga je razviden velikanski pomen novega zdravilnega sredstva, ki omogoča ozdravljenje celo pri preje popolnoma

brezupnih slučajih raka. Dr. Kotzenberg pa opozarja, da se ne smemo zanašati samo na zdravilno moč seruma ter sploh odklanjati kirurško zdravljenje.

Od kod je prišel »Jumper«. Po celem svetu se nosi Jumper in se veže povsod. Vsi narodi malone, imenujejo to bluzi podobno obleko s tem imenom. Ime samo pa je od leta 1605. Na Angleškem je takrat bluz, ali kratek, prostoren plašč, ki je segal do bokov, nosil to ime. Sešit je bil iz grobega vrečnega materijala in so ga nosili moški pri težkem delu. Poleg tega so poročali raziskovalci polov, da so videli oblečene Eskime v »Jumps«. Šele v 17. stoletju so »Jumps« menjali svoje gospodarje in prešli k ženskam. V svoji svobodni formi so veljali kot neka vrsta domače obleke. Stoletje pozneje, okoli 1800 je angleška admiraliteta besedo »Jumps« in izpopolnjeno obleko »Jumps« imenovala »Jumper«, ki so ga nosili mornarji. Sedaj v 20. stoletju pa je priljubljena noša gospem in gospodičnam.

Stari narodi proti pijanstvu. V prastari dobi so bili narodi, ki so navadno kaznovali pijanstvo, in tudi tiste, ko so pili vino z vodo. Niti bolnikom ni bilo dovoljeno piti vino, pa četudi je zdravnik odredil.

Pittakus Mitileniški je izdal ukaz, da se vsak prestopek, ki se zgodi v pijanstvu strožje kaznuje. Plato, Aristotel in Plutarh so bili istotako mnenja, okolščina pijanstva ne sme ublažiti kazni.

Egipčani in Spartanci so določili mero, ki se sme potrošiti na svečanostih in slavnostih. Spartanci so bili zelo zmerni v pijači, a vsako leto so enkrat upijani svoje sužnje in jih potem kazali svojim otrokom, kako pijanstvo ponižuje človeka.

Rimska cenzor je imel moč, da je pijanega senatorja izključil iz senata in mu vzel konja.

Tudi pri Atencih je bil zelo velik zločin, ako je bil kateri od upravnih uradnikov pijan. Kartaginci so prepovedali svojim upravnim uradnikom, vojakom, vzgojiteljem in služinčadi vsako vživanje alkohola.

Likurg je v Traciji to zlo prijel energičneje. Dal je porezati vse trte tako, kakor tudi Tehulus bolgarski leta 704 po K.

Stari Rimljani so prepovedali ženskam pijačo, a potem tudi mladini. Meje mladosti so bile celo razširjene. Moški je bil do 30. leta smatran kot mladenič. Kazni so bile stroge. Ako je katera žena pila, jo je mož, ali drug moški sorodnik moral bičati.

Tudi Mohamed je prepovedal svojim vernikom pijačo. Ako se je pa kdo vendarle napil, je dobil 80 udarcev po podplatih. Tudi Arabci so omejili količino, katera se je smela pri pojedinah popiti.

Karl Veliki je odredil, da mora pri sodnih razpravah biti sodnik in zagovornik trezen. Zbog tega so se vse razprave vršile samo v postnih dneh, da bi se gospoda ne izgovarjala, da je po obedu naredila nekoliko požirkov.

== Kača in muha. Štridesetletno zakonsko ženo Gabrielo Marty v Saverdunu pri Toulou je pičila kača. Kljub zdravniški pomoči je Francozinja umrla v strašnih bolečinah. Njenega moža je pičila muha, ko je ženi stregel. V bolnišnici so mu odrezali roko, ali niso ga oteli smrti. Umril je čez teden dni, star 49 let. Dognano je, da je muha ena najopasnejših žuželk. Še tigri ne povzročajo toliko žrtev kakor muhe po vsem svetu.

== Želva iz leta 1773. Na otoku Tonga je leta 1773. našel angleški kapetan Cook veliko želvo, katero je zaznamoval s to letnico. Pretekli mesec je naletel na to želvo ameriški kapetan Pollock.

== Kako se v Ameriki prevažajo zakladi. Po newyorških ulicah se je pred kratkim pomikalo 14 oklopnih avtomobilov, ki so vozili s precejšnjo hitrostjo drug za drugim. Pri odprtinah so zijale pošastne cevi strojnih pušk, namerjene naravnost na cesto. Na teh avtomobilih so prevažali 202 milijona dolarjev, last »Bowery Savings Banke«, ki se je selila v novo palačo. Šoferji, straže in uradniki so bili tudi oboroženi. Red po cestah je delalo nad sto stražnikov. Kot poročajo listi, so bili zakladi varno prenešeni.

== Doba kislih kumar. Večkrat se dogodi v našem življenju, da uporabljamo stvari, ne da bi o njih kaj pobilže znali. Tako na primer srečujemo v času velike vročine — kumare. In mi jemo te kumare in ne vemo, da so kumare poznali ljudje že pred tisoč leti. Tudi Tutankamen je ljubil kumare. Saj so se kumare gojile v Egiptu. Židi so se puntali proti Mojzesu, ko jim je zmanjkalo kumar. Tudi mnogi stari grški pisatelji se v svojih spisih spominjajo kumar. Nek stari rimski pisatelj pravi, da so stari Egipčani seme od kumar nekoliko dni pred sejanjem devali v med in mleko, da so zato kumare imele posebno dober okus. Rimski cesar Tiberij jih je tako ljubil, da jih je imel vsak dan skozi celo leto na mizi. —

V Angliji danes goje mnogo kumar, dasi so jih pred 200 leti sovražili. Mislili so, da je kumara strup in zdravnik Aberneti je rekel: »Kumare treba olupiti, zrezati, posoliti, popoprati, obliiti z oljem in kisom ter jih — vreči skozi okno!« Sedaj jih pa mečejo vsi v — želodec. Drugi časi, drugi okusi.

Tatovi človeških žlez. Pred časom so našli na cesti pri Chikagu (v Ameriki) delavca po imenu Wozniak v stanju omotice. Ko so ga spravili ljudje k zavesti, se je ugotovilo, da mu manjkajo žleze. Ker se je pripetilo že prej mnogo slučajev, da so bile komu ukradene žleze na nasilen način, se je takoj uvidelo, da se nahaja zopet pred takim slučajem. Delavcu Wozniaku so morali proti njegovi volji poklicani zdravniki ukrasti žleze, in res je detektiv, ki se je začel baviti s tem novim slučajem tativine žlez, kmalu za tem razkril svojemu načelniku, kako so bile ukradene človeške žleze. Detektiv je izpovedal, da se je neki star milijonar imel oženiti s petindvajset let staro nevesto in da je nekemu zdravniku obljubil sto tisoč dolarjev, ako mu z operacijo preskrbi nove žleze. — Zdravnik je najel ljudi, ki so ugrabili človeka in ga oddali v bolnišnici na severni strani mesta. Tam so ga imeli v omotici skozi tri dni. Detektivski načelnik pravi, da mu je detektiv izročil imena zdravnikov in roparjev. Policija pa nima imena milijonarja. Detektivski načelnik pravi, da je izpoved detektiva tako podobna dogodkom pustolovcev, ki jih je doživel Wozniak, da je takoj poslal po njega, da ga še enkrat zasliši. — Wozniaka so napadli štirje roparji človeških žlez. Vrgli so mu vrečo prek glave, naker je padel v omotico. Ko se je prebudil je ležal ravno na istem mestu, vrečo je imel še čez glavo, pa ukradene so mu bile žleze. Detektivski načelnik se hoče zdaj prepričati, ako Wozniak spozna katerega svojih napadalcev. — Dogodek o tativini žlez se bo zdel čitateljem neverjeten. Vendar ni tu ničesar neverjetnega. Denar, ki je v Ameriki bolj kot kje drugje sveta vladar, ne vemo zakaj bi se ne napravil vladarjem tudi nad žlezami zdravega, a ubogega delavca, kateremu gotovo ne morejo tako rabiti kakor že izmozganemu in izživelemu milijonarju. Še boga lahko kupiš za denar, toliko prej pa lahko podkupiš zdravnika in oblasti, da ti gredo na roko.

== Želodčna vsebina nekega krokodila. V Londonu je neki črnc razkazoval zbirko predmetov, ki jih je našel v želodcu nekega krokodila ubitega v Tanganiji jezeru. Vreča, v kateri je imel shranjene predmete, je vsebovala: 11 težkih bakrenih zapestnic, 3 iz železne žice izdelane zapestnice, 1 ovratno verižico iz steklenih biserov, 14 živalskih nog, tri hrbtnice, eno dolgo vrv, 14 kamnov različne velikosti in nekaj drugih malenkosti. Vrv, ki so jo našli v želodcu se je uporabila za zvezavo velikega ovoja, ki ga je nosil neki črnc. Ovoj in črnc sta končala v želodcu krokodila. Pri tej priliki je neki član angleške zoologične družbe pripovedoval zanimivo dogodbico, ki ji je bil sam priča v Afriki. Neki domačin je doživel prijetno presenečenje, da je v želodcu ogromnega krokodila našel denarnico s 50 zlatimi souverengni. Ves iz sehe je radostno hitel v domače selo in z veseljem je hitel svojim rojakom pripovedovati o svoji sreči, ki pa žalibog ni trajala dolgo. Vaškemu poglavarju je prišla zadeva na uho in je srečnemu najditelju zlato najdbo »zarubil«, sklicujoč se na svoje »kraljevske pravice«.

Za tiskovni sklad so darovali sledeči:

Podružnica v Ljutomeru	Din 50.—
Neimenovani	Din 9.—
Berlan Ivan, Ilova Gora, Grosuplje	Din 2.—
Neimenovani	Din —50
Krivic Ivan, Inv. dom, Ljubljana	Din 4.—
Skupaj	Din 65.50

Iz upravnistva. Naročniki se prosijo, da pošiljajo naročnino naprej za celo leto, pol, ali četrt leta. Nekateri pošiljajo naročnino za 2 ali 1 mesec, kar dela veliko več skrbi in posla, zato naj se po možnosti nakazuje za več mesecev naenkrat.

INVALIDI!! »Vojni Invalid« je Vaš list, Vaše orožje — meč, s katerim se borite za svoje pravice, s katerim prisilite mogočne, da se Vas upošteva. Zato mora biti »Vojni Invalid« v hiši vsakega invalida, vdove in sirote: »Vojnega Invalida« naročnina je tako nizka, da si ga lahko naroči vsak, kdor ima le nekoliko dobre volje in se zaveda, da je trpin. — Zato širite list in pridobivajte mu novih naročnikov, pošiljajte redno naročnino. S tem Vi list dvigate, ga delate močnim in mogočnim.

Odgovorni urednik: Franc Belinc.

Tisk tiskarne Makso Hrovatin, Ljubljana.